

[Etusivu](#) > ... > [Perhe- ja Perintöoikeudelliset Asiat](#) > [Elatusapu](#) > Poland

Elatusapu

Sisällön tuottaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Puola

1 Mitä käsitteillä ”elatusapu” ja ”elatusvelvollisuus” tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Elatusvelvollisuudella tarkoitetaan perhe- ja huoltajiuslain 128 §:n mukaan vanhempien ja lasten sekä sisarusten keskinäistä velvollisuutta huolehtia toistensa elatuksesta (johon sisältyvät mm. vaatteet, ruoka, asunto, lämmitys ja lääkkeet) ja tarvittaessa myös kasvatuksesta (joka käsittää mm. lapsen fyysisestä ja psyykkisestä kehityksestä sekä koulutuksesta ja kulttuuritarpeista huolehtimisen).

Elatusavulla tarkoitetaan raha- tai luontoissuorituksia tai suhteessa lapseen myös henkilökohtaista kasvatustyötä sekä yhteisen talouden ylläpitoon liittyvien töiden tekemistä elatusvelvollisuuden perusteella.

Elatuskanteella tarkoitetaan kannetta, jolla elatusapuun oikeutettu voi vaatia elatusvelvollista suorittamaan hänelle määrätty elatusmaksut.

Periaatteessa elatusvelvollisuus perustuu jonkinlaiseen perhesuhteeseen.

Puolan lainsäädännössä erotetaan seuraavat elatusvelvollisuuden muodot sen mukaan, millaisesta perhesuhteesta on kyse:

1. Elatusvelvollisuus lähisukulaisten kesken ja sen yhtenä muotona vanhempien elatusvelvollisuus lasta kohtaan. – Lähisukulaisten kesken elatusapuun on oikeutettu vain henkilö, jolla on taloudellisia vaikeuksia. Vanhemmat sen sijaan ovat velvollisia huolehtimaan lastensa elatuksesta niin kauan kuin nämä eivät pysty itse hankkimaan toimeentuloaan, paitsi jos lapsen omaisuudesta saatavat tulot riittävät kattamaan hänen elatuksensa ja kasvatuksensa. Lapset menettävät oikeuden elatukseen täyttäessään 18 vuotta, paitsi jos he haluavat jatkaa opiskelua ja heillä on siihen edellytykset aiemman koulumenestyksen perusteella tai jos heidän terveydentilansa tai henkilökohtainen tilanteensa edellyttää elatusvelvollisuuden jatkamista. Toisaalta vanhemmat eivät ole velvollisia elättämään lasta, joka 18 vuotta täytettyään päättää työhönmenon sijasta jatkaa opiskelua, mutta laiminlyö opintonsa, ei edisty vaaditulla tavalla, ei suorita vaadittuja opintokokonaisuuksia eikä läpäise tenttejä määräajassa eikä sen vuoksi saa opintojaan päätökseen aikataulun mukaisesti.
Jos elatusapua ei ole mahdollista saada ensisijaiselta elatusvelvolliselta (vanhemmalta) tai se aiheuttaa kohtuuttomia vaikeuksia, muut sukulaiset voidaan määrätä maksamaan elatusapua (esim. lapsen isovanhemmat, jotka ovat velvollisuuttaan pakoilevan elatusvelvollisen vanhemmat). On kuitenkin korostettava, että elatusapua ei voi saada isovanhemmilta pelkästään sillä perusteella, että elatusvelvollinen ei suorita hänelle määrättyjä maksuja, vaan elatusapuun oikeutetun on oltava sitä varten taloudellisissa vaikeuksissa, ja isovanhemmilla on oltava taloudelliset edellytykset elatusavun maksamiseen. Isovanhempien maksettavaksi määrätty elatusapu on yleensä pienempi kuin ensisijaiselle elatusvelvolliselle määrätty elatusmaksu.
2. Elatusvelvollisuus adoptiosuhteen nojalla. Adoptiosuhde koskee ainoastaan adoptiovanhemman ja adoptiolapsen välistä suhdetta. Sen vuoksi adoptiovanhempi on velvollinen huolehtimaan adoptiolapsen elatuksesta ensisijaisesti verrattuna muihin ylenevää polvea edustaviin sukulaisiin ja sisaruksiin. Adoptiolapsi on puolestaan velvollinen huolehtimaan ylenevää polvea edustavien sukulaisten ja

sisarustensa elatuksesta vasta viimeisenä. Muilta osin adoptoituun sovelletaan samoja periaatteita kuin alakohdassa 1.

3. Elatusvelvollisuus avioliittoon perustuvien sukulaisuussuhteiden nojalla (äiti- ja isäpuoli, lapsipuolet). – Elatusapuun on oikeutettu vain henkilö, jolla on taloudellisia vaikeuksia, ja ainoastaan siltä osin kuin elatusvelvollisuus kyseisessä tilanteessa olisi yleisesti hyväksytyjen sosiaalisten normien mukainen. Puolan lainsäädännön ja oikeuskäytännön perusteella taloudellisilla vaikeuksilla tarkoitetaan tilannetta, jossa henkilö ei pysty huolehtimaan perustarpeistaan omin varoin ja voimin.
4. Elatusvelvollisuus puolisoiden kesken avioliiton aikana. – Perheenjäsenet voivat vaatia, että kaikkien perheenjäsenten oikeus yhtäläiseen elintasoon toteutuu. Perhe- ja huoltajiuslain 27 §:n mukaan kummankin puolison on huolehdittava perustamansa perheen tarpeista kykyjensä sekä ansiomahdollisuksiensa tai varallisuustilanteensa mukaisesti. Tämä velvollisuus voidaan täyttää joko kokonaan tai osittain myös lasten kasvatukseen tai yhteisen talouden hoitoon liittyvän henkilökohtaisen työn muodossa.
5. Elatusvelvollisuus puolisoiden kesken avioliiton purkautumisen jälkeen. – Jos toinen puolisoista on katsottu syylliseksi avioliiton hajoamiseen, ja syyttömän puolison taloudellinen tilanne heikkenee avioeron vuoksi huomattavasti, syyttömän puoliso voi vaatia elatusapua perusteltujen tarpeidensa nojalla, vaikka hänellä ei olisikaan taloudellisia vaikeuksia. Muissa tapauksissa voi taloudellisiin vaikeuksiin joutunut puoliso vaatia entiseltä puolisoltaan elatusapua perusteltujen tarpeidensa nojalla sen mukaan, millaiset ansiomahdollisuudet ja varallisuustilanne entisellä puolisollla on. Elatusvelvollisuus entistä puolisoa kohtaan päättyy, jos elatusapuun oikeutettu solmii uuden avioliiton. Jos elatusvelvollinen on entisistä puolisoista se, joka ei ollut syyllinen avioliiton hajoamiseen, elatusvelvollisuus päättyy kuitenkin viiden vuoden kuluttua avioerotuomiosta, paitsi jos tuomioistuimien pidentää tätä määräaika elatusapuun oikeutetun vaatimuksesta poikkeuksellisten syiden nojalla.
6. Avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen isän elatusvelvollisuus lapsen äitiä kohtaan. Lapsen isä, joka ei ole äidin aviomies, on velvollinen osallistumaan raskaudesta ja synnytyksestä aiheutuviin kustannuksiin sekä äidin elatukseen kolmen kuukauden ajan synnytyksen jälkeen taloudellisen tilanteensa mukaan. Äiti voi painavista syistä vaatia lapsen isältä elatusapua myös pidempään kuin kolmen kuukauden ajan.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Vanhempien elatusvelvollisuus lasta kohtaan perustuu siihen, että lapsi ei pysty itse huolehtimaan elatuksestaan. Koska oppivelvollisuus päättyy 18-vuotiaana, lapset ovat yleensä oikeutettuja elatusapuun täysi-ikäisyyteen saakka tai siihen asti, että he ovat saaneet opintonsa päätökseen. Jos elatusapuun oikeutettu ei pysty huolehtimaan toimeentulostaan itse (esimerkiksi sairauden tai vamman vuoksi), elatusapu voidaan myöntää määräämättömäksi ajaksi.

On huomattava, että elatusvelvollisuus ei pääty automaattisesti silloin kun elatusapuun oikeutettu täyttää 18 vuotta, eikä se tapahdu myöskään velkojan tai elatusvelvollisen vanhemman päätöksellä. Elatusvelvollisuuden päättyminen on todettava tuomioistuimen päätöksellä, jossa se arvioi, pystyykö täysi-ikäinen lapsi huolehtimaan elatuksestaan itse. Elatusvelvollisuuden päättymistä koskeva kante nostetaan velkojan asuinpaikan mukaan toimivaltaisessa alioikeudessa. Edellä esitetty koskee tuomioistuimen määräämää elatusapua, ei ns. vapaaehtoista elatusapua, jota säännellään osapuolten välisellä yksityisellä sopimuksella.

Valtion elatusapurahastosta maksettavaa elatusapua maksetaan siihen oikeutetuille 18 vuoden ikään asti, tai 25 vuoden ikään asti, jos he jatkavat koulunkäyntiä tai opiskelua. Merkittävästi vammaisten henkilöiden oikeus elatusapuun on voimassa ilman määräaika. Elatusapurahastosta voidaan myöntää elatustukea, jos perheen kuukausitulot ovat henkeä kohti enintään 1209 zlotya. Jos edellä mainittu määrä ylittyy, elatustukeen oikeutettu ei kuitenkaan menetä oikeuttaan tukeen tulojen turvaamiseksi sovellettavan periaatteen ”zloty zlotysta” (*złotówka za złotówkę*) ansiosta. Elatustukeen oikeutettu saa tuesta osuuden, joka saadaan vähentämällä elatusapurahastosta maksettavasta tuesta määrä, jonka verran perheen henkeä kohti lasketut tulot ylittivät tulorajan. Jos tuen määrä olisi laskutoimituksen perusteella alle 100 zlotya, tukea ei myönnetä.

3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen

puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Oikeus elatusapuun voi toteutua eri tavoin:

1. Elatusvelvollinen voi täyttää velvollisuutensa vapaaehtoisesti.
2. Osapuolet voivat sopia elatusavun toteuttamisesta keskenään, tuomioistuimen ulkopuolella.
3. Jos elatusvelvollinen ei täytä velvollisuuttaan, elatusapuun oikeutettu voi nostaa elatusvelvollisuuden täyttämistä koskevan kanteen elatusapuun oikeutetun (siviiliprosessilain 32 §) tai elatusvelvollisen (siviiliprosessilain (*Kodeks postępowania cywilnego*) 27 §:n 1 momentti) asuinpaikan alioikeudessa (*sąd rejonowy*). Elatusapuvaateen voi esittää myös avio- tai asumuseromenettelyn yhteydessä aluetuomioistuimessa (*sąd okręgowy*).

Elatuskanteesta ei peritä oikeudenkäyntimaksua. Kanteen on kuitenkin täytettävä oikeudenkäyntiasiakirjalle asetetut vaatimukset eli siinä on mainittava asianomaisen tuomioistuimen nimi, osapuolten etu- ja sukunimi ja henkilötunnus (PESEL), heidän lailliset ja valtuutetut edustajansa, hakemustyyppi, vaatimuksen tarkka määritelmä ja arvo sekä kuvaus sen perustana olevista tosiseikoista ja tarvittaessa myös tuomioistuimen toimivaltaisuuden perusteista, osapuolen tai hänen laillisen tai valtuutetun edustajansa allekirjoitus sekä valtakirja, luettelo liiteasiakirjoista ja tiedot osapuolten ja heidän laillisten tai valtuutettujen edustajiensa asuin- tai toimipaikoista sekä riita-asian aihe. Myöhemmin toimitettavissa asiakirjoissa on mainittava asian numero. Kanteeseen on liitettävä lapsen syntymätodistus, johon se, jolta elatusapua vaaditaan, on merkitty lapsen vanhemmaksi. Tarvittaessa elatusapukanteen yhteydessä voidaan esittää myös kanne isyyden toteamiseksi.

4. Asiasta voidaan myös tehdä sopimus notaarin luona – silloin alioikeus vain lisää sopimukseen täytäntöönpanolausekkeen. Notaarin luona tehtävästä sopimuksesta peritään kuitenkin maksu, ja myös täytäntöönpanokelpoiseksi julistamisesta peritään maksu.

5. Sopimus voidaan tehdä myös tuomioistuimessa – tällöin se, jolta elatusapua vaaditaan, voidaan vapauttaa oikeudenkäyntimaksusta tai hän voi maksaa vain puolet siitä.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Elatuskanteen voi nostaa elatusapuun oikeutetun puolesta:

- valtuutettu edustaja, joka voi asianajajan ja oikeudellisen neuvonantajan lisäksi olla elatusapuun oikeutetun vanhempi, puoliso, sisarus, sukulainen ylenevässä polvessa tai adoptiovanhempi tai henkilö, joka huolehtii elatusapuun oikeutetun omaisuudesta,
- sosiaaliavustuksista vastaavan paikallisviranomaisen edustaja [sosiaaliavustuksista 12. maaliskuuta 2004 annetun lain (Puolan säädöskokoelma *Dziennik Ustaw* 64/2004, kohta 593) nojalla tällaisia edustajia ovat kunnan (*gmina*) sosiaalitoimiston johtaja ja läänin (*powiat*) perhetukikeskuksen johtaja],
- siviiliprosessilain 61 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan valtiosta riippumattomat järjestöt voivat lakisääteisten tehtäviensä puitteissa nostaa elatusapukanteen luonnollisen henkilön puolesta, jos tämä antaa siihen kirjallisen suostumuksensa,
- yleinen syyttäjä, jos se on tarpeen oikeusvaltioperiaatteen ja yleisen edun turvaamiseksi.

Elatusapuun oikeutettujen alaikäisten edustajana toimii heidän laillinen edustajansa. Täysi-ikäisten lasten on kuitenkin toimittava itse.

Avopuoliso tai tuttava ei voi toimia elatusapuun oikeutetun edustajana, paitsi jos hän täyttää edellä mainitut edellytykset.

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Siviiliprosessilain mukaan elatusapua koskevilla asioilla toimivaltainen tuomioistuin on alioikeus. Tuomioistuimen alueellinen toimivalta määräytyy joko elatusapuun oikeutetun tai vastaajan asuinpaikan perusteella. Toimivaltainen tuomioistuin määräytyy asuinkunnan mukaan, ja ne on lueteltu muutoksenhakutuomioistuinten, *aluetuomioistuinten ja alioikeuksien toimipaikoista ja toimivallasta 28. joulukuuta 2018 annetussa oikeusministeriön asetuksessa* (Puolan säädöskokoelma 2018, kohta 2548).

Muissa EU:n jäsenvaltioissa annettujen oikeuden päätösten tunnustaminen Puolassa kuuluu aluetuomioistuimille (siviiliprosessilain 1151(1) § 1 momentti), jos päätös on annettu ennen kuin tuomiojäsenvaltio liittyi elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 23. marraskuuta 2007 tehtyyn Haagin pöytäkirjaan (EUVL L 331, 16.12.2009, s. 17) eli ennen 18. kesäkuuta 2011.

Uudistetun siviiliprosessilain 1153⁽¹⁴⁾ §:n nojalla täytäntöönpanoasiakirjoja ovat Puolassa seuraavat:

1. EU:n jäsenvaltioiden tuomioistuinten tuomiot sekä näistä jäsenvaltioista peräisin olevat sopimukset ja viralliset asiakirjat, jotka kuuluvat asetuksen (EU) N:o 1215/2012 soveltamisalaan, jos ne ovat täytäntöönpanokelpoisia;
2. EU:n jäsenvaltioiden tuomioistuinten tuomiot sekä näistä jäsenvaltioista peräisin olevat sopimukset ja viralliset asiakirjat, jotka on näissä jäsenvaltioissa vahvistettu eurooppalaiseksi täytäntöönpanoperusteeksi;
3. EU:n jäsenvaltioissa annetut eurooppalaiset maksamismääräykset, jotka on näissä jäsenvaltioissa vahvistettu täytäntöönpanokelpoiksi asetuksen (EY) N:o 1896/2006 nojalla;
4. EU:n jäsenvaltioiden tuomioistuinten eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä antamat tuomiot, joille on näissä jäsenvaltioissa myönnetty asetuksessa (EY) N:o 861/2007 tarkoitettu todistus;
5. sellaisissa EU:n jäsenvaltioissa annetut elatusaputuomiot, jotka ovat *elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 23. marraskuuta 2007 tehdyn Haagin pöytäkirjan* osapuolia (EUVL L 331, 16.12.2009, s.17), ja tällaisista jäsenvaltioista peräisin olevat elatusapua koskevat sopimukset ja viralliset asiakirjat, jotka kuuluvat asetuksen (EY) N:o 4/2009 soveltamisalaan;
6. EU:n jäsenvaltioissa annetut tuomiot, joihin sisältyy asetuksen (EU) N:o 606/2013 soveltamisalaan kuuluvia suojelutoimenpiteitä, jos ne ovat täytäntöönpanokelpoisia.

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Elatusapua koskevilla asioilla ei ole pakko käyttää oikeudellista edustajaa. Osapuoli voi itse päättää, ajaako asiaansa itse vai oikeudellisen edustajan avustuksella.

Lisätietoja elatusapuun oikeutetun mahdollisuudesta saada käyttöönsä oikeudellinen avustaja maksutta on kohdissa 7 ja 20.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Henkilö, joka hakee elatusvaateen täytäntöönpanoa tai elatusmaksun alentamista, vapautetaan oikeudenkäyntimaksusta (*siviiliasioiden oikeudenkäyntimaksuista 28. heinäkuuta 2005 annetun lain* 96 §:n 1 momentin 2 almomentti (Puolan säädöskokoelma 167/2005, 1398 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna)). Vapautus koskee kaikkia oikeudenkäyntimaksuja, eli elatusapuun oikeutetun ei tarvitse maksaa myöskään muutoksenhausta tai täytäntöönpanosta perittäviä maksuja.

Myös elatusvelvollinen, joka pyytää elatusmaksun alentamista, voi hakea vapautusta oikeudenkäyntimaksuista. Tätä varten on esitettävä todisteet varallisuudesta ja tuloista, ja tuomioistuin tekee päätöksen asiaa tutkittuaan.

Lisäksi osapuoli voi pyytää, että tuomioistuin nimeää hänelle maksuttoman oikeusavustajan. Jos elatusvaade hyväksytään, oikeudellisen edustajan palkkion maksaa vastapuoli (= elatusvelvollinen). Jos taas elatusapua vaatinut osapuoli häviää oikeudenkäynnin, oikeudellisen edustajan palkkio maksetaan valtion varoista.

Oikeusapuun liittyviä EU:n jäsenvaltioiden kansalaisten oikeuksia säännellään *EU:n jäsenvaltioiden tuomioistuimissa yksityisoikeudellisissa asioissa myönnettävästä oikeusavusta sekä oikeusavusta riita-asioiden ratkaisemiseksi sovintomenettelyssä ennen oikeudenkäyntimenettelyn aloittamista 17. joulukuuta 2004 annetulla lailla* (Puolan säädöskokoelma 10/2005, 67 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna).

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Elatusavun suuruus riippuu sekä elatusvelvollisen ansiomahdollisuuksista ja varallisuudesta että elatusapuun oikeutetun perustelluista tarpeista. Elatusapuun oikeutetun tarpeilla tarkoitetaan kaikkea sitä, mitä hän välttämättä tarvitsee elatustaan varten. Tätä varten otetaan huomioon paitsi aineelliset myös aineettomat (kulttuuriset tai henkiset) tarpeet. Alaikäisten tarpeisiin luetaan myös koulutusmenot. Elatusvelvollisen ansiomahdollisuuksien ja varallisuuden arviointi taas ei perustu hänen todellisiin tuloihinsa, vaan siihen, mitä ne voisivat olla, jos hän käyttäisi ansiomahdollisuuksiaan täysimääräisesti. Tämä tarkoittaa, että elatusapua voidaan vaatia ja periä myös työttömältä, jolla ei ole säännöllisiä tuloja.

Olosuhteiden muuttuessa kumpi tahansa osapuoli voi hakea muutosta elatusapua koskevaan tuomioistuimen päätökseen tai sitä koskevaan sopimukseen. Tilanteen mukaan on mahdollista pyytää joko elatusvelvollisuuden peruuttamista tai elatusavun korottamista tai alentamista. Elatusavun tarkistamisen edellytyksenä on joko elatusapuun oikeutetun tarpeiden lisääntyminen tai väheneminen tai elatusvelvollisen ansiomahdollisuuksien lisääntyminen tai väheneminen.

Puolassa elatusavun määrää ei ole määritetty kiinteästi eikä myöskään tietynä osuutena elatusvelvollisen tuloista. Vuonna 2014 vähimmäisbruttopalkka oli 1680 zlotya (noin 400 euroa) kuussa, ja vuonna 2013 keskimääräiset bruttotulot olivat 3650 zlotya (noin 900 euroa) kuussa. Vuonna 2015 vähimmäisbruttopalkka oli 1 750 zlotya, vuonna 2016 1 850 zlotya ja vuonna 2019 2 250 zlotya. Vuonna 2020 vähimmäisbruttopalkka oli 2 600 zlotya kuussa, vuonna 2021 2 800 zlotya, vuonna 2022 3 010 zlotya, vuonna 2023 tammi-kesäkuussa 3 490 zlotya ja heinäkuusta alkaen 3 600 zlotya, tammikuusta 2024 alkaen 4 242 zlotya ja heinäkuusta 2024 alkaen 4 300 zlotya. Käytännössä valtaosa tuomioistuimen määräämistä elatusapumaksuista on 300–1 000 zlotya kuussa lasta kohti. Elatusavun määrää ei tarkisteta eikä indeksoida automaattisesti lapsen iän tai inflaation perusteella.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Maksuvelvollisuus kuuluu täytäntöönpanoasiakirjassa mainitulle velalliselle. Puolan tuomioistuimissa elatusapu määritellään yleensä zlotyina. Maksu on suoritettava suoraan alaikäisen lapsen lailliselle edustajalle (käteisenä tai pankkisiirtona) kuukausittain, yleensä kuukauden 10. päivään mennessä. Maksuviivästyksistä peritään puuttavalta osuudelta korkoa (8.9.2022 alkaen lakisääteinen vuosikorko on 12,25 %; siviililain 481 §:n 2 momentti).

Periaatteessa elatusmaksusta vastaa siis elatusvelvollinen yksin. Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, elatusapuun oikeutettu voi esittää hakemuksen, jonka nojalla toimivaltainen täytäntöönpanoviranomainen eli ulosottomies (komornik) aloittaa täytäntöönpanomenettelyn. Elatusapupäätöksen täytäntöönpano voidaan panna vireille myös viran puolesta sen aloikeuden hakemuksesta, joka teki päätöksen elatusavun suuruudesta. Elatusapuun oikeutettu voi myös esittää elatusvelvollisen työnantajalle tai tämän eläkkeen maksavalle laitokselle täytäntöönpanokelpoisen päätöksen ja vaatia niitä vähentämään elatusapumaksut elatusvelvolliselle maksettavista määristä. Maksajan on noudatettava vaatimusta.

Täysi-ikä saavutettuaan lapsi toimii itse velkojana, ja elatusapu on maksettava suoraan hänelle, paitsi jos hän hyväksyy siihen asti sovelletun maksutavan (esim. toimittamalla täytäntöönpanoviranomaiselle asiaa koskevan

valtakirjan). Tässä yhteydessä ei ole tarpeen muuttaa elatusapupäätöstä tai mainita, että elatusapu maksetaan täysi-ikäiselle henkilölle.

Hakemus täytäntöönpanomenettelyn aloittamiseksi elatusapuvellista vastaan voidaan toimittaa mihin tahansa ulosottomiehen toimistoon. Siviiliprosessilain 921 §:n mukaan kiinteistön ulosmittauksen suorittaa kiinteistön sijaintipaikan mukaan toimivaltainen tuomioistuimen yhteydessä toimiva ulosottomies. Jos kiinteistö sijaitsee usean tuomioistuimen tuomiopiirin alueella, valinnan tekee velkoja. Mahdolliset myöhempien velkojen hakemuksesta aloitetut menettelyt yhdistetään kuitenkin ensimmäisen velkojan hakemuksen perusteella aloitettuun menettelyyn. Tätä varten ulosmittauksen aloittava ulosottomies ilmoittaa toimen aloittamisesta ja myös sen lopettamisesta toiselle ulosottomiehelle, jolle ulosmittaus myös voisi kuulua.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Jos elatusvelvollinen ei maksa hänelle määrättyjä elatusmaksuja vapaaehtoisesti, ne voidaan periä häneltä pakkotäytäntöönpanon avulla (ks. kohta 9).

Lisäksi 6. kesäkuuta 1997 annetun rikoslain (*Kodeks karny*, Puolan säädöskokoelma 88/1997, 553 kohta) 209 §:ssä säädetään, että sille, joka laiminlyö velvollisuutensa maksaa elatusapua, jonka määrä on vahvistettu tuomioistuimen päätöksessä, tuomioistuimessa tai muun viranomaisen edessä tehdyssä tai muussa sopimuksessa, voidaan määrätä sakkoa, yhdyskuntaseuraamus tai enintään vuosi vankeutta, jos laiminlyönnin vuoksi maksamattoman elatusavun määrä vastaa yhteensä vähintään kolmea säännöllisesti suoritettavaa maksua tai jos muutoin kuin säännöllisesti suoritettavan maksun myöhässä oleva määrä vastaa vähintään kolmen kuukauden elatusapua. Jos rikoksenteijä aiheuttaa sen, että elatusapuun oikeutettu ei pysty huolehtimaan perustoimeentulostaan, rikoksenteijälle voidaan määrätä sakkoa, yhdyskuntaseuraamus tai enintään kaksi vuotta vankeutta.

Syyte voidaan nostaa elatusapuun oikeutetun vaatimuksesta tai sosiaaliavustuslaitoksen tai sellaisen laitoksen toimesta, joka vastaa toimista elatusapuvellista vastaan. Jos elatusapuun oikeutetulle on myönnetty perheetuus tai rahallinen korvaus siitä, että elatusavun täytäntöönpano ei ole tuottanut tulosta, syyte nostetaan viran puolesta.

Toimivaltainen viranomainen voi myös hakea elatusvelvollisen ajokortin takavarikointia *elatusapuun oikeutetuille annettavasta avusta 7. syyskuuta 2007 annetun lain* 5 §:n 3 momentin 2 alamomentin nojalla (Puolan säädöskokoelma 192/2007, kohta 1378).

Jos täytäntöönpano ei tuota tulosta, ulosottomies voi lisäksi hakea elatusvelvollisen kirjaamista maksukyvyttömyysrekisteriin.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suoja koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Siviiliprosessilain 1083 §:n 2 momentin nojalla elusrästit voidaan ulosmitata elatusvelvollisen pankkitilillä olevista varoista kokonaisuudessaan.

Siviiliprosessilain 833 §:n 1 momentin nojalla työtuloista voidaan täytäntöönpanomääräyksen perusteella ulosmitata määrätty osa työlainsäädännön mukaisesti. Yleensä tämä osuus on 60 prosenttia palkasta. Myös valtiokonttorin tiettyihin tarkoituksiin myöntämistä varoista, kuten apurahoista ja avustuksista, voidaan ulosmitata kolme viidesosaa (siviiliprosessilain 831 §:n 1 momentin 2 kohta).

Siviiliprosessilain 829 §:n nojalla täytäntöönpanon ulkopuolelle suljetaan seuraavat:

1. henkilökohtaiset ja kotitaloustavarat, liinavaatteet, alusvaatteet ja pitovaatteet, joiden voidaan kohtuudella katsoa täyttävän velallisen ja hänen huollettavanaan olevien perheenjäsenten perustarpeet, sekä vaatteet, joita velallinen tarvitsee virka- ja työtehtäviensä hoitamiseen
2. elintarvikkeet ja lämmityspolttoaine velallisen ja hänen perheensä tarpeisiin yhden kuukauden ajaksi

3. yksi lehmä, kaksi vuolta tai kolme lammasta, jotka ovat välttämättömiä velallisen ja hänen huollettaviensa toimeentuloa varten, sekä riittävästi rehua ja kuivikkeita seuraavaan satoon asti
4. velallisen ansiotyössä tarvitsemat työkalut ja muut välineet sekä raaka-aineet yhden viikon tuotantoa varten, moottoriajoneuvoja lukuun ottamatta
5. mikäli velallinen saa säännöllisesti kiinteää palkkaa, se rahasumma, joka vastaa täytöntöönpanosta vapautettua palkan osaa seuraavaan maksupäivään asti, ja mikäli velallinen ei saa kiinteää palkkaa, rahasumma, joka tarvitaan velallisen ja hänen perheensä ylläpitoon kahden viikon ajan
6. opiskelutarvikkeet, henkilökohtaiset paperit, ansiomerkit ja uskonnonharjoittamisessa käytettävät esineet sekä jokapäiväiset käyttöesineet, jotka voidaan myydä vain niiden arvoa selvästi alempaan hintaan, mutta joilla on velallisen kannalta merkittävä käyttöarvo
7. lääkkeitä 6. syyskuuta 2001 annetussa laissa (*Prawo farmaceutyczne*, Puolan säädöskokoelma 2019, kohta 499, sellaisena kuin se on muutettuna) tarkoitetut lääkkeet, jotka lääketieteellisestä toiminnasta annetuissa säännöksissä tarkoitettu terveydenhuoltoyksikkö tarvitsee toimiakseen asianmukaisesti kolmen kuukauden ajan, sekä lääkinnällisistä laitteista 20. toukokuuta 2010 annetussa laissa (*Ustawa o wyrobach medycznych*, Puolan säädöskokoelma Nro 107, kohta 679, sekä 102/2011, kohta 586; ja 113/2011, kohta 637) tarkoitetut tällaisen yksikön toiminnan kannalta välttämättömät lääkinnälliset laitteet;
8. velallisen tai hänen perheenjäsentensä vammaan edellyttämät apuvälineet.

Siviiliprosessilain 833 §:n 6 momentin nojalla täytöntöönpanon ulkopuolelle on suljettu myös elatusavusta saatavat tulot, rahallinen korvaus siitä, että elatusavun täytöntöönpano ei ole tuottanut tulosta, perheavustukset ja hoito- ja synnytyslisät, täysorvoille maksettavat lisät, omaishoitajien tuki, sosiaaliavustukset, integroitumistuki, lapsilisä sekä raskaana olevien naisten ja perheiden tukemisesta 4. marraskuuta 2016 annetun lain (ns. Elämän puolesta -laki) 10 §:ssä tarkoitettu kertaluonteinen etuus (Puolan säädöskokoelma 2019, kohta 473).

Lisäksi se, mitkä maataloutta harjoittavan viljelijän omaisuuteen kuuluvat esineet on jätettävä ulosmittauksen ulkopuolelle, on määritelty oikeusministerin yhteisymmärryksessä maatalous- ja valtiovarainministerin kanssa antamalla asetuksella (Siviiliprosessilain 830 §).

Lisäksi siviiliprosessilain 831 §:ssä säädetään, että täytöntöönpanon ulkopuolelle on suljettu *sosiaaliavusta 12. maaliskuuta 2004 annetussa laissa* tarkoitetut sosiaaliavustukset (Puolan säädöskokoelma 2013, 182 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna) sekä velalliselle valtion talousarviosta tai kansallisesta terveysrahastosta (*Narodowy Fundusz Zdrowia*) maksettavat saatavat, jotka perustuvat *julkisista varoista rahoitettavista terveydenhoitopalveluista 27. elokuuta 2004 annettuun lakiin* (Puolan säädöskokoelma 164/2008, 1027 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna), siihen asti kun nämä etuudet on myönnetty. Suoja kattaa enintään 75 prosenttia kustakin maksusta, paitsi jos kyseessä ovat viimeksi mainitun lain 5 §:n 41 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetut velallisen työntekijöiden tai palveluntarjoajien saatavat.

Perhe- ja huoltajiuslain 137 §:n 1 momentin mukaan elatusapurästit vanhenevat kolmessa vuodessa. Todettakoon kuitenkin, että em. vanheneminen koskee vaateita, joita ei ole vaadittu täytöntöönpantavaksi

Siviililain 121 §:n 1 momentin mukaan vanhentumisajan kulumisen ei ala, tai jos se on jo alkanut, se keskeytyy, kun kyseessä on lasten elatusapuvaade vanhempiaan vastaan, niin kauan kuin lasten huoltajuus kuuluu vanhemmille.

12 Onko olemassa viranomaisen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Kuten 4 kohdassa todetaan, elatuskanteen voivat nostaa elatusapuun oikeutetun puolesta mm. sosiaalitoimiston johtaja, tietyt sosiaaliset organisaatiot, sosiaaliavustuksista vastaavan paikallisviranomaisen edustajat ja joissain tapauksissa yleinen syyttäjä. Nämä tahot voivat myös avustaa elatusapuun oikeutettua menettelyssä, joka on jo pantu vireille elatusavun saamiseksi. Tällöin niiden tehtävänä on tukea elatusapuun oikeutettua osapuolta oikeudenkäyntimenettelyssä.

Elatusavun hakemiseen ulkomailta voi saada apua aluetuomioistuimilta, jotka toimivat keskusviranomaisina kansainvälisen oikeuden perusteella. Toimivaltaisen aluetuomioistuimen kautta voi myös hakea kansainvälistä oikeusapua (vapautusta oikeudenkäyntikuluista tai oikeudellisen edustajan määräämistä viran puolesta). Se,

vapautetaanko hakija oikeudenkäyntikuluista kokonaan vai ainoastaan osittain, riippuu kuitenkin hakemuksen vastaanottavan valtion säännöistä.

Jos ulkomailla oleskeleva henkilö hakee elatusapua Puolassa asuvalta velalliselta, apua hakemuksen tekemisessä antavat ulkomaisten toimivaltaiset keskusviranomaiset (yhteystietoluettelo on saatavilla mm. osoitteessa: <https://www.gov.pl/web/stopuprowadzeniomdzieci/lista-organow-centralnych>).

Tämän jälkeen ne toimittavat asiakirjat Puolan keskusviranomaisten välityksellä jatkotoimenpiteitä varten oikeusministeriöön (perheoikeuden osaston kansainvälisten perheasioiden jaostoon).

Elatusapuhakemus voidaan myös jättää suoraan toimivaltaiselle alioikeudelle tai täytäntöönpanoviranomaiselle.

Tietoa maksuttoman oikeusavun hakemisesta on saatavilla myös osoitteessa <https://np.ms.gov.pl/>.

On kuitenkin huomattava, että Puolan keskusviranomaiset – sen enempää oikeusministeriö kuin aluetuomioistuimetkaan – eivät ole asianosaisten edustajia eivätkä tarjoa oikeusneuvontaa, vaan sitä varten on otettava yhteyttä oikeusalan ammattihenkilöihin.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Periaatteet, joiden mukaisesti valtio avustaa elatusapuun oikeutettuja henkilöitä siinä tapauksessa, että elatusapua ei saada perittyä elatusvelvolliselta, määritellään *elatusapuun oikeutetuille annettavasta avusta 7. syyskuuta 2007 annetussa laissa* (Puolan säädöskokoelma 1/2009, 7 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna).

Elatusapurahastosta myönnetään tukea vain jos perheen kuukausitulot ovat enintään 800 zlotya henkeä kohti; 1. heinäkuuta 2020 alkaen tuloraja on 900 zlotya henkeä kohti.

Heinäkuun alussa 2020 otettiin käyttöön periaate ”zloty zlotysta” (*złotówka za złotówkę*), jonka mukaan tukea leikataan, jos perheen tulot henkeä kohti ovat yli 900 zlotya kuussa. Tällöin elatusapurahastosta maksettavasta tuesta vähennetään määrä, jonka verran henkeä kohti lasketut tulot ylittävät tulorajan (lain 9 §:n 2 a momentti). Tukea ei myönnetä, jos sen määrä olisi alle 100 zlotya (9 §:n 2 b momentti).

Hakemus jätetään sen kunnan tai kaupungin virastoon, jossa elatusapuun oikeutettu asuu. Rahastosta voidaan myös myöntää tukea kunnallisille yksiköille, esimerkiksi sosiaalitoimistolle.

Elatustukea ei kuitenkaan myönnetä, jos tukeen oikeutettu asuu täysihoidon tarjoavassa laitoksessa (esim. perhetukikeskuksessa, lastenkodissa, kasvatustaloksessa tai vankilassa) tai sijaisperheessä tai jos hän elää avioliitossa tai hänellä on lapsi ja hänellä on oikeus kotitaloustukeen.

Lakia sovelletaan vain jos elatusapuun oikeutetun asuinpaikka on Puolassa sinä aikana, jolta avustusta myönnetään. Lisätietoja on saatavana osoitteessa <https://www.gov.pl/web/rodzina/wiadczenia-z-funduszu-alimentacyjnego>.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

Jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla ja elatusapuun oikeutettu Puolassa, viimeksi mainitun asuinpaikan mukaan toimivaltainen aluetuomioistuin voi toimivaltaisen keskusviranomaisen ominaisuudessa auttaa häntä elatusvaateen laatimisessa. Tätä varten tuomioistuin antaa elatusapuun oikeutetulle tarvittavat tiedot, auttaa häntä hakemuksen laatimisessa ja tarkistaa, että se on muodollisesti oikein tehty, ennen kuin lähettää sen toimivaltaiselle ulkomaiselle keskusviranomaiselle.

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Kyllä (toimivaltainen keskusviranomainen on nimetty asetuksen 4/2009 49 artiklan nojalla).

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Aluetuomioistuin täyttää toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa 18. joulukuuta 2008 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 4/2009 olevan lomakkeen A osan.

Luettelo keskusviranomaisena toimivista aluetuomioistuimista (maaliskuu 2024)

Tuomioistuin	Osoite	Puhelin: (+48)	Faksi: (+48)	Sähköpostiosoite
Sąd Okręgowy w Białymstoku	Referat Wizytacyjny ul. Marii Skłodowskiej-Curie 1 15-950 Białystok	85 745 92 20		oz@bialystok.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej	Obrót Prawny z Zagranicą ul. Cieszyńska 10 43-300 Bielsko-Biała	33 499 04 88		patrycja.pater-osuch@bielsko-biala.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Bydgoszczy	IX Wydział Wizytacyjny ul. Wały Jagiellońskie 2 85-128 Bydgoszcz	52 325 31 55		oz@bydgoszcz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Częstochowie	Oddział Administracyjny ul. Dąbrowskiego 23/35 42-200 Częstochowa	34 368 44 25		prezes@czestochowa.so.gov.pl anna.bocianowska@czestochowa.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Elblągu	Oddział Administracyjny pl. Konstytucji 1 82-300 Elbląg	55 611 24 09		oddzial.administracyjny@elblag.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Gdańsku	Oddział Administracyjny ul. Nowe Ogrody 30/34 80-803 Gdańsk	58 321 31 19	58 3213104	section.oz@gdansk.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Gliwicach	Samodzielna Sekcja Obrotu Prawnego z Zagranicą ul. Kościuszki 15 44-100 Gliwice	32 338 00 52		oz@gliwice.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim	Obrót prawny z zagranicą ul. Mieszka I 33 66-400 Gorzów Wielkopolski	95 725 67 02 95 725 67 18	95 7202807 95 7256790	sekretariat@gorzow-wlkp.so.gov.pl marta.samolak@gorzow-wlkp.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze	Oddział Administracyjny - Obrót Prawny z Zagranicą al. Wojska Polskiego 56 58-500 Jelenia Góra	75 641 51 13	75 7525113	oz@jelenia-gora.so.gov.pl o.administracyjny@jelenia-gora.so.gov.pl

Sąd Okręgowy w Kaliszu	Referat do spraw Wizytacji al. Wolności 13 62-800 Kalisz	62 765 77 38	62 5944544	wizytacja@kalisz.so.gov.pl administracja@kalisz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Katowicach	Sekcja Skarg i Wniosków oraz Obrotu Prawnego z Zagranicą ul. Francuska 38 40-028 Katowice	32 607 01 83 32 783 68 06		obrot_zagraniczny@katowice.so.gov.pl dawid.kaczmarzyk@katowice.so.gov.pl wojciech.gryzlo@katowice.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Kielcach	VIII Wydział Wizytacyjny ul. Seminaryjska 12 a	41 340 23 20 41 340 23 82		
Sąd Okręgowy w Koninie	25-372 Kielce ul. Energetyka 5 62-510 Konin	41 340 24 92 63 246 45 57	41 3402320 63 2451421	oz@kielce.so.gov.pl oz@konin.so.gov.pl administracja@konin.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Koszalinie	Oddział Administracyjny ul. Waryńskiego 7 75-541 Koszalin	94 342 87 50	94 3428897	administracja@koszalin.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Krakowie	Oddział Administracyjny ul. Przy Rondzie 7 31-547 Kraków	12 619 52 41 12 619 52 62 12 619 52 04	12 6195665	oz@krakow.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Krośnie	Oddział Administracyjny ul. Sienkiewicza 12 38-400 Krosno	13 437 36 71 13 437 36 73	13 4320570	obrot.zagr@krosno.so.gov.pl administracja@krosno.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Legnicy	VII Wydział Wizytacyjny ul. Złotoryjska 40 59-220 Legnica	76 754 50 36	76 7545099	oz@legnica.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Lublinie	Sekcja Obrotu Prawnego z Zagranicą ul. Krakowskie Przedmieście 43 20-076 Lublin	81 46010 04	81 4601138	malgorzata.stec-szewczyk@lublin.so.gov.pl obrotzagraniczny@lublin.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Łomży	Oddział Administracyjny ul. Dworna 16 18-400 Łomża	86 216 62 81 (wew./int.254) 86 216 6282 (wew./int.254) 86 216 62 83 (wew./int.254) 86 216 62 84 (wew./int.254) 86 215 42 52		sekretariat@lomza.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Łodzi	XI Wydział Wizytacyjny (p. 118) Pl. Dąbrowskiego 5 90-921 Łódź	42 677 87 99	42 2126082	oz@lodz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Nowym Sączu	Oddział Administracyjny ul. Pijarska 3 33-300 Nowy Sącz	18 448 21 85 18 448 21 43		alimenty@nowysacz.so.gov.pl

Sąd Okręgowy w Olsztynie	VIII Wydział Wizytacyjny ul. Dąbrowszczaków 44A 10-543 Olsztyn	89 521 60 49	89 6123838	oz@olsztyn.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Opolu	VIII Wydział Wizytacyjny pl. Daszyńskiego 1 45-064 Opole	77 541 81 34	77 5418109	obrot.zagr@opole.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Ostrołęce	ul. Gomulickiego 5 07-410 Ostrołęka	29 765 01 30	29 7650181	sekretariat@ostroleka.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim	Oddział Administracyjny ul. Słowackiego 5 97-300 Piotrków Trybunalski	44 649 41 59 44 649 41 21		oz@piotrkow-tryb.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Płocku	Oddział Administracyjny pl. Narutowicza 4 09-404 Płock	24 269 73 20 24 269 73 64	24 2625253	oz@plock.so.gov.pl urszula.wyrwas@plock.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Poznaniu	Sekcja ds. Obrotu Prawnego z Zagranicą ul. Stanisława Hejmowskiego 2 61-736 Poznań	61 628 37 30 61 628 37 31 61 628 37 34	61 6283739	opzagr@poznan.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Przemyślu	Oddział Administracyjny ul. Konarskiego 6 37 - 700 Przemyśl	16 676 13 36	16 6761353	magdalena.telega@przemysl.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Radomiu	VII Wydział Wizytacyjny ul. Piłsudskiego 10 26-600 Radom	48 677 67 80		wizytacje@radom.so.gov.pl monika.tomala@radom.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Rybniku	Oddział Administracyjny ul. Józefa Piłsudskiego 33 44-200 Rybnik	32 784 05 78	32 7840402	oz@rybnik.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Rzeszowie	VII Wydział Wizytacyjny Plac Śreniawitów 3 35-959 Rzeszów	17 875 63 94	17 8627265	elzbieta.czudec@rzeszow.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Siedlcach	Oddział Administracyjny ul. Sądowa 2 08-110 Siedlce	25 640 78 46		poczta@siedlce.so.gov.pl marzena.sosnowska@siedlce.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Sieradzu	Oddział Administracyjny Al. Zwycięstwa 1 98-200 Sieradz	43 826 66 50 43 826 66 07	43 656 8975	sekretariat@sieradz.so.gov.pl oz@sieradz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Słupsku	Referat do spraw Wizytacji ul. Zamenhofa 7 76-200 Słupsk	59 846 95 43 59 846 95 13	59 8469424 59 8469429	agnieszka.kozlowska@slupsk.so.gov.pl referat.wiz@slupsk.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Sosnowcu	Referat do spraw Wizytacji ul. S. Żeromskiego 3 41-205 Sosnowiec	32 368 73 68		oz@sosnowiec.so.gov.pl referat.wiz@sosnowiec.so.gov.pl

Sąd Okręgowy w Suwałkach	Referat do spraw Wizytacji ul. Waryńskiego 45 16-400 Suwałki	87 563 12 13 87 563 13 00		sekretariat@suwalki.so.gov.pl anna.klekotko@suwalki.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Szczecinie	Obrót Prawny z Zagranicą ul. Małopolska 17 70-227 Szczecin	91 483 01 70 91 483 01 47	91 4830170	obrot.zagraniczny@szczecin.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Świdnicy	Oddział Administracyjny pl. Grunwaldzki 14 58-100 Świdnica	74 851 82 87	74 8518270	dorota.molag@swidnica.so.gov.pl aneta.zajaczowska@swidnica.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu	Oddział Administracyjny ul. Sienkiewicza 27 39-400 Tarnobrzeg	15 688 25 93		oz@tarnobrzeg.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Tarnowie	Oddział Administracyjny ul. J. Dąbrowskiego 27 33-100 Tarnów	14 688 74 09	14 6887417	sad_okregowy@tarnow.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Toruniu	Oddział Administracyjny ul. Piekary 51 87-100 Toruń	56 610 56 09	56 6555706	oz@torun.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Warszawie	XIX Wydział Wizytacyjny al. „Solidarności” 127 00-898 Warszawa	22 440 11 54 22 440 60 77	22 6544411	paulina.luscinska-dziurda@warszawa.so.gov.pl grzegorz.maslowski@warszawa.so.gov.pl
Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie	IX Wydział Wizytacyjny ul. Poligonowa 3 04-051 Warszawa	22 417 73 93		oz@warszawapraga.so.gov.pl
Sąd Okręgowy we Włocławku	Oddział Administracyjny ul. Wojska Polskiego 22 87-800 Włocławek	54 412 03 65	54 412 0365	oz@wloclawek.so.gov.pl
Sąd Okręgowy we Wrocławiu	VI Wydział Wizytacyjny ul. Sądowa 1 50-046 Wrocław	71 748 2138		oz@wroclaw.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Zamościu	Oddział Administracyjny ul. Wyszyńskiego 11 22-400 Zamość	84 631 69 27 84 631 69 28		aneta.juszczak@zamosc.so.gov.pl prezes@zamosc.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Zielonej Górze	VIII Wydział Wizytacyjny pl. Słowiański 1 65-069 Zielona Góra	68 322 02 21	68 4567769	oz@zielona-gora.so.gov.pl zaneta.pejs@zielona-gora.so.gov.pl malwina.biedniak@zielona-gora.so.gov.pl

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä

Jäsenvaltiossa?

Toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevista asioista 18. joulukuuta 2008 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 55 artiklan mukaisesti hakemusta ei tarvitse toimittaa hakijan jäsenvaltion keskusviranomaisen välityksellä, vaan hakemus voidaan toimittaa suoraan toimivaltaiselle Puolan tuomioistuimelle (jos asetuksen IV ja VI luvussa ja Puolan siviiliprosessilaissa asetetut muodolliset vaatimukset täyttyvät).

Välittävänä eliminä toimivien tuomioistuinten yhteystiedot ovat saatavissa seuraavalla verkkosivulla:

<https://www.gov.pl/web/stopuprowadzeniomdzieci/lista-organow-centralnych>

Asetukseen liitetyissä ilmoituksissa mainitut muiden valtioiden välittävät elimet antavat elatusapuun oikeutetulle kaikki tämän tarvitsemat tiedot ja auttavat häntä vaadittujen asiakirjojen täyttämässä sekä tarkistavat, että hakemus on muodollisesti oikein täytetty, ennen kuin toimittavat hakemuksen ulkomaille.

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Jos elatusvelvollisuuden täytäntöönpanoa on haettava tuomioistuimelta ja asia kuuluu asetuksen (EY) N:o 4/2009 soveltamisalaan, ulkomailla asuva hakija voi käyttää asetuksessa säädettyä menettelyä ja kääntyä asuinvaltionsa välittävän elimen puoleen tai hakea toimivaltaiselta tuomioistuimelta ulkomailla annetun tuomion täytäntöönpanokelpoiseksi julkistamista (ks. 5 kohta). Täytäntöönpanohakemukset voi toimittaa minkä tahansa ulosottomiehen toimistoon.

Jos elatusapuun oikeutettu asuu maassa, jonka kanssa Puola on tehnyt yleissopimuksen tai kahdenvälisen sopimuksen elatusapupäätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, tarvittava apu myönnetään kyseisen sopimuksen mukaisesti. Yleensä kahdenvälisessä sopimuksessa määrätään, että on käännettävä suoraan puolalaisen tuomioistuimen puoleen tai että hakemus on tehtävä puolalaiselle tuomioistuimelle sen maan tuomioistuimen välityksellä, joka on tehnyt elatusapupäätöksen. Viimeksi mainitussa tapauksessa hakemus toimitetaan toimivaltaiselle tuomioistuimelle keskusviranomaisten välityksellä. Yleensä näitä ovat oikeusministeriöt tai muut New Yorkin yleissopimuksessa nimetyt elimet:

<http://treaties.un.org/doc/Publication/MTDSG/Volume%20II/Chapter%20XX/XX-1.en.pdf>

Tuomioistuinten yhteystiedot ovat saatavilla osoitteessa

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/znajdz-wybrany-sad-powszechny>

Ulosottomiesten yhteystiedot ovat saatavilla osoitteessa <http://komornik.pl/>

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Kyllä, 18. kesäkuuta 2011 lähtien.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

Ei aiheellinen.

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat

säännöt?

Puolassa sovelletaan 17. joulukuuta 2004 annettua lakia EU:n jäsenvaltioiden tuomioistuimissa yksityisoikeudellisissa asioissa myönnettävästä oikeusavusta (Puolan säädöskokoelma 10/2005, 67 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna) ja oikeussuojakeinojen parantamisesta rajat ylittävissä riita-asioissa vahvistamalla oikeusapuun kyseisissä riita-asioissa liittyvät yhteiset vähimmäisvaatimukset 27. tammikuuta 2003 annettua neuvoston direktiiviä 2003/8/EY (EYVL L 26, 31.1.2003, s. 41). Ne täyttävät siviiliprosessilaissa ja siviiliasioiden oikeudenkäyntimaksuista annetussa laissa säädetyt vaatimukset. Jos osapuoli hakee tiettyä konkreettista apua (esim. asianajajan nimeämistä, asiakirjakäännöksiä, matkakulujen korvaamista), hänen on ilmoitettava tästä asiasta käsittelevälle tuomioistuimelle käyttäen [EU:n yhteistä lomaketta](#).

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Puolan keskusviranomaisen voi määrätä toimivaltaisen viranomaisen tekemään sosiaaliselvityksen elatusvelvollisen taloudellisesta tilanteesta. Oikeusperustana on 28. huhtikuuta 2011 annettu laki siviiliprosessilain ja eräiden muiden lakien uudistamisesta (28. huhtikuuta 2011 annettu laki, jolla muutetaan siviiliprosessilakia ja lakia EU:n jäsenvaltioiden tuomioistuimissa yksityisoikeudellisissa asioissa myönnettävästä oikeusavusta sekä oikeusavusta riita-asioiden ratkaisemiseksi sovintomenettelyssä ennen oikeudenkäyntimenettelyn aloittamista (Puolan säädöskokoelma 129/2011, 735 kohta).

Jos elatusvelvollisen tai asianosaisen olinpaikka ei ole tiedossa, oikeusministeriö tekee tiedusteluja keskus- ja paikallisrekistereissä (mm. PESEL.SAD-tietokannan avulla) sen selvittämiseksi, mille tuomioistuimelle tai ulosottomiehelle toimivalta asiassa kuuluu tai antaakseen vastauksen erityistoimenpiteitä koskevaan pyyntöön. Jotta voitaisiin varmistaa 51 artiklassa kuvattujen tehtävien täytäntöönpano, oikeusperustaan, rahoitukseen tai keskusviranomaisen henkilöstöön ei tällä hetkellä suunnitella muutoksia.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

■ Päivitetty viimeksi: 08/05/2025

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.